

SZEGEDI ÍTÉLŐTÁBLA
Pf.I.20.321/2018/5. szám

A Szegedi Ítéltábla a **pártfogó ügyvéd neve (címe)** által képviselt **felperes neve (tartózkodási helye)** tartózkodási helyű felperesnek – a dr. Farkas Csaba ügyvéd által képviselt **alperes neve (címe)** szám alatti lakos alperes ellen sérelemdíj megfizetése iránt indított perében a Szegedi Törvényszék 2018. március 8. napján kelt 1.P.20.167/2018/4. számú ítélete ellen a felperes részéről 6. sorszámon előterjesztett fellebbezés folytán lefolytatott másodfokú eljárásban meghozta a következő

Í T É L E T E T :

Az elsőfokú bíróság ítéletének nem fellebbezett részét nem érinti, megfellebbezett rendelkezését **részben megváltoztatja** és a felperest terhelő perköltség összegét 400.000,- (Négyszázezer) forintra felemeli.

Egyebekben az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Kötelezi a felperest, 15 nap alatt fizessen meg az alperesnek 100.000,- (Egyszázezer) forint másodfokú eljárási költséget.

A pártfogó ügyvéd másodfokú eljárásban felmerült díját a felperes viseli.

A le nem rótt 2.500.000,- (Kettőmillió-ötszázezer) forint fellebbezési eljárási illeték az állam terhén marad.

Az ítélet ellen fellebbezésnek helye nincs.

I N D O K O L Á S

A **(város neve)**-i Törvényszéken P.... számon a felperes és a **(perben nem álló szervezet)** között kártérítés megfizetése iránt volt per folyamatban. A bíróság az eljárás során megkérte a felperest fogva tartó **(bv. intézet neve)**-től a rá vonatkozó egészségügyi iratokat. Az ezek között elfekvő egészségügyi törzslap, annak betétlapjai, a 2013. április 9-én, május 2-án készült leletek, a 2014. április 4-én felvett ápolói vizsgálat másolata, valamint a 2015. február 24-én és május 22-én kiállított terápiás lapok nem a felperesről, hanem a vele azonos nevű hozzátartozójáról készültek. Az egészségügyi lapok fejrészből, a személyi adatokból, illetve fényképe alapján az ellátott személy beazonosítható.

A **(város neve)**-i Törvényszék az eljárás során szakértőül az alperest rendelte ki, aki a bv intézet által megküldött egészségügyi dokumentáció alapján készítette el 2016. március 21-én szakvéleményét, melyben rögzítette az alapját adó orvosi dokumentációt, köztük a nem a felperesre vonatkozót is.

A felperes keresetében 1 milliárd forint sérelemdíj megfizetésére kérte az alperes kötelezését arra hivatkozással, hogy más természetes személy adatait felhasználva, alkotmányos alapjogainak megsértésével készítette el szakvéleményét. Állította, az elszenvedett sérelem végérvényesen megpecsételte már meglévő súlyos traumáját, azt feldolgozni nem tudja, emiatt gyógyszeradagja is jelentősen megemelkedett. Előadása szerint ez kihat magánéletére, családjára és környezetére.

Az alperes ellenkérelme a kereset elutasítására irányult. Álláspontja az volt, a szakvélemény elkészítésekor jogsértést nem követett el, a **(város neve)**-i Törvényszék által megküldött iratok alapján tett eleget a kirendelésnek, eljárása a szakma szabályainak mindenben megfelelt.

Az elsőfokú bíróság 1.P.22.167/2016/41. számú ítéletével az alperest 300.000,- forint sérelemdíj megfizetésére kötelezte, ezt meghaladóan a keresetet elutasította.

A Szegedi Ítéltábla Pf.I.20.553/2017/7. számú végzésével az ítéletet hatályon kívül helyezte és ugyanezt a bíróságot a per újabb tárgyalására és újabb határozat hozatalára utasította, mivel az elsőfokú bíróság elmulasztotta a felperes tájékoztatását a pártfogó ügyvédi képviselőről.

Az elsőfokú bíróság a megismételt eljárásban ítéletével az alperest 300.000,- forint sérelemdíj megfizetésére kötelezte, ezt meghaladóan a keresetet elutasította. A jogsértés időpontjában hatályos 2013. évi V. törvény (Ptk.) 2:42. §-ára hivatkozva megállapította, az alperes a szakvélemény elkészítése során olyan előzményi adatokat használt fel, melyek nem a felperesre vonatkoztak, ezzel megsértette személyiségi jogát. Rámutatott, emiatt a Ptk. 2:52. §-a alapján sérelemdíj fizetésére köteles, ami alól akkor mentesülhet, ha bizonyítja, hogy eljárása nem volt felróható. Nem fogadta el e körben az alperes védekezését, hogy a szakvélemény elkészítéséhez szükséges adatokat a bíróság bocsátotta rendelkezésére. Kifejtette, az alperestől, mint kirendelt igazságügyi szakértőtől elvárható, hogy a szakvélemény elkészítéséhez használt előzményi adatokat alaposan áttanulmányozza, ellenőrizze abból a szempontból is, hogy azok a vizsgált személyre vonatkoznak-e. A megküldött egészségügyi iratok pedig tartalmazzák a vizsgált személy pontos személyi adatait, így születési idejét és anyja nevét, ezen túlmenően az egészségügyi törzslap három fényképfelvételt is, melyekről kellő gondosság mellett egyértelműen megállapítható, hogy azok nem a felperesről készültek. A sérelemdíj összegének meghatározásánál figyelemmel volt a jogsértés súlyára, arra a belső kárra, amelyet a jogsértő a sértett pszichéjében előidézett. Nem osztotta azt a felperesi érvelést, hogy a sérelem körülötte negatív változásokat indukált, erre vonatkozóan ugyanis maga sem terjesztett elő részletes tényelőadást, annak konkrét mibenlétére nem hivatkozott. Nem vette figyelembe azt az állítását sem, hogy pszichés állapota a jogsértés következtében romlott, gyógyszeradagja megnőtt, mert a beszerzett egészségügyi anyag ezt nem támasztja alá. Az orvosi iratok a szakvélemény elkészültét követő időre hypertóniára, derékfájdalomra, fejfájásra vonatkozó panaszokat rögzítenek azzal a megjegyzéssel, hogy eddigi pszichiátriai kezelésének folytatása indokolt.

Az ítélet ellen a felperes terjesztett elő fellebbezést annak részbeni megváltoztatása és a sérelemdíj kereset szerinti felemelése érdekében. Állította, az alperes a jelen ügy előzményét képező eljárásban súlyosan megsértette a rá vonatkozó szakmai szabályokat, amikor más személyre vonatkozó alapadatokat értékelt szakvéleménye elkészítésekor. Véleménye szerint a sérelemdíj összegének meghatározásakor ezt az elsőfokú bíróság nem értékelte kellő súllyal, a pszichéjében előidézett negatív változást a megállapított sérelemdíj megfelelően nem kompenzálja. Hozzátette, az alperes jogsértő magatartását szándékosan követte el, belenyugodva annak következményeibe. Indítványozta pszichiáter szakértő kirendelését egészséggromlása megállapítására.

Az alperes fellebbezési ellenkérelme az elsőfokú bíróság ítéletének helyes indokai szerinti helybenhagyására irányult.

A fellebbezés **alaptalan**.

A Ptk. általános jelleggel védi a személyiségi jogokat (Ptk. 2:42. § (1) bekezdés). A 2:42. § (2) bekezdése generálklauzulaként rögzíti, hogy az emberi méltóságot és az abból fakadó személyiségi jogokat mindenki köteles tiszteletben tartani. Elvileg minden személyiségi érdeksérelmet okozó, illetve azt veszélyeztető magatartás jogellenes, mégis vannak olyan körülmények, amelyek fennállása esetén a személyiségi jogsértés jogellenessége kizárt. Amennyiben viszont ilyen kizáró ok fennállta (2:42. § (3) bekezdés) nem igazolható, a Ptk. különböző szankciók alkalmazását teszi lehetővé. Az objektív, azaz felróhatóságtól független szankciókat a Ptk. 2:51. § (1) bekezdés a)-e) pontjai tartalmazzák, további, az irányadó felelősségi rendszerhez igazodó jogkövetkezmény a sérelemdíj (Ptk. 2:52. §), mint közvetett kompenzáció, egyben pénzbeli elégtételt jelentő magánjogi büntetés. Ennek megfelelően a sérelemdíj fizetésére kötelezés feltételeire – különösen a sérelemdíjra köteles személy meghatározására és a kimentés módjára – a kártérítési felelősség szabályait kell alkalmazni azzal, hogy a sérelemdíjra való jogosultsághoz a jogsértés tényén kívül további hátrány bizonyítása nem szükséges (Ptk. 2:52. § (2) bekezdés). E rendelkezés helyes értelmezése szerint azonban a sérelmet szenvedett fél az őt ért nemvagyoni sérelemért követelhet sérelemdíjat, vagyis nem elégséges a személyiségi jogsértés ténye, megítélésakor feltétel a nemvagyoni sérelem bekövetkezése is. A bíróság tehát az egyéb feltételek megléte esetén is elutasíthatja a sérelemdíj iránti igényt akár azért, mert az adott személyiségi jogsértés alkalmatlan arra, hogy nemvagyoni hátrányt okozzon, akár azért, mert köztudomású tények értékelésével arra a következtetésre jut, hogy ilyen jellegű sérelem nem állt elő a sérelmet szenvedett félnél, de az alperes is bizonyíthatja, hogy a felperest immateriális hátrány nem érte. Ugyancsak elutasításra ad okot a kis súlyú, ún. bagatell sérelem. Amennyiben a sérelemdíjban marasztalás indokolt, mértékének megállapításához az eset összes körülményeinek vizsgálata szükséges. Mérlegelendő szempont a jogsértés súlya, esetleges ismétlődő jellege, a felróhatóság mértéke, valamint a jogsértésnek a sértettre és környezetre gyakorolt hatása.

A felperes keresetében alkotmányos alapjogai megsértésére hivatkozott az alperes magatartásával összefüggésben. A Ptk. az alkotmányos alapjogok és a polgári jog kapcsolatának megítélésénél azt az álláspontot követi, hogy a polgári jogi személyiségvédelem köre nem azonos az alapjogok katalógusával. Bizonyos alapjogok megsértése egyben személyiségi jogsértést is megvalósít, így magánjogi védelme körében akár sérelemdíjjal is szankcionálható.

A perbeli esetben kétségtelen tény, hogy az alperes a szakvéleménye elkészítése során olyan előzményi adatokat használt fel, melyek nem a felperesre vonatkoztak, vagyis lényegét tekintve megsértette a felperes tisztességes eljáráshoz való alapjogát, és megállapítható az is, hogy ez egyben lelki egészséghez fűződő személyiségi jogának sérelmével járt, különös tekintettel arra, hogy a szakvélemény egy – eleve feszült élethelyzetet jelentő – perben készült. Megvalósult tehát a felperes Ptk. 2:42. § szerinti személyiségi jogsértése, ezért a Ptk. 2:52. § (1) bekezdése szerint sérelemdíjat követelhet az őt ért nemvagyoni sérelemért.

Ehhez azonban a sérelemdíjra okot adó nem vagyoni sérelemnek olyan fokúnak kell lennie, amely már igényel kompenzációt, egyben magánjogi, preventív jellegű büntetést, figyelemmel a sérelemdíj kettős funkciójára.

Az elsőfokú bíróság a beszerzett bizonyítékokat okszerűen mérlegelve jutott arra a következtetésre, hogy az általa összegszerűen meghatározott sérelemdíj kellő kompenzációt nyújt a felperest ért hátrány kiküszöbölésére. A felperes a Pp. 164. § (1) bekezdése szerinti kötelezettsége ellenére

ugyanis ezt meghaladó összeget indokló hátrányt nem bizonyított, holott a már kifejtettek szerint önmagában a személyiségi jogsértés ténye nem vonja maga után a sérelemdíj iránti kereseti kérelem megalapozottságát. A felperes által elszenvedett sérelem nem volt olyan mértékű, amely az elsőfokon megállapított sérelemdíjnál magasabb összegű marasztalást, súlyosabb magánjogi szankciót igényelne, nem bizonyított ugyanis olyan negatív irányú, a jogsértéssel okozati összefüggésben álló változást személyiségére, életvitelére nézve, mely a kereseti kérelemben igényelt igen jelentős mértékű sérelemdíjat megalapozná. Általánosság szintjén mozgó előadása nem elegendő a sérelemdíj összegének emeléséhez, de fellebbezésében sem jelölt meg olyan konkrét hátrányt, mely további kompenzációt indokolna.

A felperes jogorvoslati kérelmében kérte pszichiáter szakértő kirendelését. A fellebbezésben új tény állítására, illetve új bizonyíték előadására akkor kerülhet sor, ha az új tény vagy új bizonyíték az első fokú határozat meghozatalát követően jutott a fellebbező fél tudomására. A továbbiakban azonban a Pp. 235. § (1) bekezdése azt is tartalmazza, hogy a fellebbezésben új tény állítására, illetve új bizonyíték előadására, vagy az elsőfokú bíróság által mellőzött bizonyítás lefolytatásának indítványozására akkor is sor kerülhet, ha az az első fokú határozat jogszabálysértő voltának alátámasztására irányul; a Pp. 141. § (6) bekezdésében foglaltakat azonban ebben az esetben is alkalmazni kell. A Pp. 141. § (6) bekezdése pedig azt a lényegi rendelkezést tartalmazza, hogy ha a felek valamelyike tényállításának, nyilatkozatának előadásával, bizonyítékainak előterjesztésével – a (2) bekezdésben előírt kötelezettsége ellenére – alapos ok nélkül késlekedik, és e kötelezettségének a bíróság felhívása ellenére sem tesz eleget, a bíróság a fél előadásának, előterjesztésének bevétele nélkül határoz. A fél köteles a tényállításait, nyilatkozatait, bizonyítékait – a per állása szerint – a gondos és az eljárást elősegítő pervitelnek megfelelő időben előadni, illetve előterjeszteni. Töretlen a bírói gyakorlat atekintetben, hogy ha az elsőfokú bíróság a Pp. 141. § (2) és (6) bekezdéseinek jogszerű alkalmazásával hozott elsőfokú ítéletet, a bejelenteni elmulasztott tényeket és bizonyítékokat a fellebbezési eljárásban sem lehet figyelembe venni (hasonlóan: BDT1999. 69., BDT2000. 176.). Ebből a szempontból lényeges, hogy a felperest a megismételt eljárásban semmi nem gátolta abban, hogy indítványozza szakértő kirendelését, elkésztett bizonyítása így eljárásjogi akadályba ütközik. De a most kért bizonyítás egyébként is szükségtelen, mert olyan fokú egészségromlást a felperes a fellebbezésben maga sem állított, amely eltérő döntést indokolna.

A jogorvoslati kérelem tartalmának tükrében megjegyzi az ítéletábra, a Ptk. a személyiségi jogsértés megállapítása tekintetében nem tesz különbséget gondatlan és szándékos magatartás között. Ebből a szempontból irreleváns a fellebbezésben felhozott, valójában büntetőjogi jellegű hivatkozás. A jogsértő magatartás tanúsítójának akaratától és tudatától függetlenül a személyiségi jog megsértése jogellenes, bár a sérelemdíj büntető funkciója miatt kétségtelenül szerepet kaphat a szándékosság az összeg meghatározásánál. Megjegyzi azonban az ítéletábra, jelen esetben erre semmi nem utal, és életszerűtlen is lenne az az adott szituációban.

A kifejtettekre tekintettel az ítéletábra az elsőfokú bíróság ítéletének nem fellebbezett részét nem érintve, megfellebbezett rendelkezését a Pp. 253. § (2) bekezdése alapján részben, a perköltségre nézve megváltoztatta. Az elsőfokú bíróság ugyanis ítéletének meghozatalakor nem vette figyelembe a hatályon kívül helyező végzésben megállapított alperesi perköltséget, amit az ítéletábra pótol.

A felperes fellebbezése nem vezetett eredményre, ezért a Pp. 78. § (1) bekezdése szerint köteles az alperes másodfokú eljárásban felmerült, jogi képviselétével összefüggő költségének viselésére, melynek mértékét az ítéletábra a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (2) bekezdés c) pontja, valamint (5) és (6) bekezdései alapján a kifejtett munkával arányosan, mérlegeléssel állapította meg. A pártfogó ügyvéd díjának viseléséről a Pp. 87. § (2) bekezdése alapján rendelkezett.

A le nem rótt fellebbezési eljárási illeték a 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 13. § (1) bekezdése és 14. §-a alapján az állam terhén marad.

Szeged, 2018. november 5.

Dr. Kiss Gabriella s.k.
a tanács elnöke

Dr. Bánfalvi-Bottyán Csilla s.k.
előadó bíró

Dr. Bálint Attila s.k.
táblabíró